

„A Zenei lexikonban a tartalomjegyzéknél kezdem a keresést”

*Az informálódás segédeszközeinek ismerete,
használati készsége néhány általános iskolás korosztálynál*

SÁRÁNÉ LUKÁTSY SAROLTA

„A nyolcadikosoknak... már készség szintű »fegyvertárral« kellene elhagyniok az általános iskolát” – írtam le több mint 10 évvel ezelőtt a gyerekek könyvtári tájékozottságát vizsgáló felmérésemben (In: Csongrád M. Könyvtáros, 1982. 3-4. sz. 45-56 p.). Akkoriban kezdtük az 1978-as tanterv nyomán a könyvtárhasználati ismeretek oktatását, s ez a gyermekkönyvtárak szerepvállalását is jócskán befolyásolta. Az akkori – bizony lehangoló – helyzetképet bizvást tekinthetjük kiindulási alapnak. Azóta újabb és újabb óravázlatok, munkafüzetek, feladatlapok láttak napvilágot, melyek mindegyike a könyvtárhasználat tudatosítását célozta. Azóta az ország többszáz iskolájában tanítanak a Zsolnai-módszer szerint, mely tudvalóval az önművelést tekinti központi vezérlő elvnek. Azóta néhány egyetemen megindult az informatikusképzés, és kísérletek folynak az informatika tantárgy általános iskolai bevezetésére.

Vajon az elmúlt évtized erőfeszítései meghozták-e az eredményt, vajon megfelelő informatikai kultúrával rendelkeznek-e az általános iskolából kilépő gyermekek? Ennek próbáltam ismét utánajárni néhány szűrőpróba-szerű felméréssel.

Helyzetkép

A mérések bizonyos tantárgyakban, műveltségi területeken rendszeresek (és divatosak). Természetesen fontos dolog megismernünk a gyerekek logikai-matematikai gondolkodási szintjét, objektív adatokkal kell rendelkezniük a szövegértési-olvasási szintről, de – véleményem szerint – legalább olyan fontos az önálló ismeretszerzés készségéről is tájékozódni. Napjaink kihívásai között előkelő helyet foglal el a szakmai megújulás, a konvertálható tudás szerepe. Nem mindegy, hogy a fiatal – vagy akár az idősebb – korosztály képes-e önállóan művelődni, ki tudja-e választani az érdeklődésének, szükségleteinek leginkább megfelelő szakirodalmat, megbírkózik-e a különböző kézikönyvekben, adattárakban való keresési stratégiával, birtokában vannak-e a szellemi munka technikájának egyes lépései (jegyzetelés, lényeglátás, tömörítés, hivatkozás stb.). Ezt a szellemi fegyvertárt tudomásom szerint eddig csak elszigetelten és „házi használatra” mérték néhány megyében, de publikus megoldásaival alig találkoztam.

Nem könnyű az önálló ismeretszerzés képességének méréséhez objektív feladatlapot készíteni, különösen úgy, hogy a vállalkozó kollégák belátására van bízva az esetleges előkészítés, a segédeszközök használatása, és az adott iskola kézikönyvtárolmányától függ a gyerekek előzetes ismerete. Ezért igyekeztem úgy összeállítani a feladatlapokat, hogy a legszükségesebb – és föltehetően minden általános iskolában meglévő – kézi-

könyvek szerepeljenek bennük, valamilyen képet kapjunk a keresési stratégiáról, a szeltemi munka szintjéről és a gyerekek – különösen a nyolcadikosok – könyvtári tájékozottságának tudatossági fokáról.

Az I. feladatlapot a tervezett alpműveltségi vizsga (16 éves korban) kiegészítőjének szántam, s a hozzá kapcsolódó próbamérések 1991. májusában készültek egy nagyközségi (4. oszt.), egy kisvárosi (6. oszt.) és egy nagyvárosi peremkerületi általános iskolában (7. oszt.). A II. feladatlap eredetileg a megyei Kolumbusz-vetélkedő írásbeli feladatúlvál szolgált (volna), ezért vannak benne kifejezetten e témakörhöz tartozó kérdések. Végül az egyik nagyvárosi (belterületi) általános iskola két korcsoportja (5. és 8. oszt.) vállalta a megmérettetést 1992. májusában. Az így kialakult mezőny szinte az összes (mérhető) általános iskolai korosztályt és települési típust képviseli, bár igen kis számban (összesen 88 fő), s a kétfajta feladatlap csak bizonyos pontokon mérhető össze egymással. A kollegáktól kértem, hogy tájékoztassanak a mérés körülményeiről, így derült ki, hogy csak a 4. osztályosoknál (Zsolnai-módszerrel tanulnak) volt előkészítő óra (részben az iskolai, részben a községi könyvtárban), a többiek csak előzetes ismereteikre támaszkodva 1-1 óra keretében az iskolai könyvtárban dolgoztak a feladatokon. A II. feladatlapot egyénileg töltötték ki a gyerekek – ahol akarták – és semmilyen segítséget nem kaptak hozzá.

Részletes elemzés

Az I. feladatlap 1. kérdése az adott kézikönyvek keresési stratégiájára vonatkozott. Bizony elég sok tárgyí tévedés fordul elő, főleg a hatodikosoknál, pl. a *Helyesírási tanácsadó szótár* tartalomjegyzékéről, névmutatóról írnak, a *Görög mitológiát* és az *Uránia-áltilvilgót* a jelek szerint alig ismerik.

Az I/2. kérdés a kézikönyvek leggyakoribb jeleiről, rövidítéseiről érdeklődött. Az 50-60%-os találati arány – még a Zsolnaisoknál is – arra mutat, hogy ezt többször kell gyakorolnunk. Az utaló (→) többnyire nem ismerik (válaszok: cím képzése; összevonása, lásd stb.), a jelentésváltozatok sorszámait is csak kevesen tudták feloldani. Arra fel kell figyelni, hogy az *Irod.* jegyzetet általában nem értik, „könyvnyelvi”, szépirodalmi kifejezésként értelmezik. Ide tartozik egy önkritikus megjegyzés: a jelek egy része (*, †) csak a Zenei lexikonban szerepel, így ezek ismerete nem várható el olyan gyerekektől, akik ezt nem forgatták.

Az I/3. kérdés kifejezetten a kézikönyvek gyűjtési határaitól és ezzel kapcsolatban az egyes kézikönyv-típusokról kérdezősködött. Ez a feladat szinte azonos a II. feladatlap 3. kérdésével, ezért jól összehasonlítható az eredmények. A kézikönyv-típusokat kizárólag a 4. osztályosok köztölték, de a *Biológiai lexikonhoz* ők is téves adatot írtak be. A többiek nyilvánvalóan nincsenek tisztában az általános és a szaklexikon sajátosságaival, hiszen közel 70%-uk az *Új magyar lexikonban* sem véli megtalálhatónak az adott problémát. Nyilvánvalóan az ismeretek rendszerezésével is baj van, nem mindegyik diák tudja, hogy a természettudományok melyik ágához tartozik a csillagászat. Ez még a nyolcadikosoknál is előfordul.

Az I/4. kérdés egyértelműen a *Magyar életrajzi lexikon* gyűjtési határait firtatta, és itt találkoztam a legtöbb rossz megoldással. Ez a kézikönyv az I. feladatban is szerepelt a keresési stratégia szintjén, mégis többször beszélnek – különösen a hatodikosok – tartalomjegyzékről, személynévmutatóról. A felsorolt személyek közül legtöbben *Sinkovits Imrét* jelölik tévesen (vagy nem magyarnak titulálják vagy elparentálják), a legvalószínűbb, hogy nem ismerik e lexikon gyűjtési korlátait. Jól példázta ezt, hogy a *Göncz Árpádra* vonatkozó válasz indoklásában ilyeneket olvashatunk: „mert akkor börtönben volt”, „nem az akkori rendszerhez tartozott”, „1978-ban még nem ismerték” stb. A I/8. kérdés egyik válaszlehetősége is erre vonatkozott: a legtöbben megtalálnák Göncz Árpád életrajzát a *Magyar életrajzi lexikonban*.

Az I/5. feladat szómagyarázatokat várt, megfelelő forrás megadásával. Legtöbben a *Magyar értelmező kéziszótár*ból keresték ki a kérdéses fogalmakat, csak néhányan említenek más kézikönyvet. Láthatóan ez a legjobban megoldott, tehát a leggyakrabban alkalmazott feladattípus, a válaszok – néhány pontatlanságtól, pongyola megfogalmazástól eltekintve – jók.

Annál több gondot jelentett viszont az *l/6. feladat*, pedig ugyanúgy fogalommagyarázatot vártunk, csak összetettebb formában. Nagyon nehezen megy a lényegi jegyek megragadása (4. osztályosoktól ez még nem is várható el), de a hasonlóság-különbőség megállapítása még a 6-7. osztályosokat is próbára teszi. Többen csak a külső jegyekből indultak ki: „mind bé-vel kezdődik”, „a ká betűt melegít”, vagy csak a hasonlóságot regisztrálták: „mindkettő templom”, „mind fűtési célokat szolgál”. Minden nevelőnek el kellene ezen gondolkodni, hogyan lehetne a *gyerekek logikai-kombinatív készségét* – apró mozzanatokból felépítve – magasabb szintre emelni. Hiszen ezen áll vagy bukik az értelmes tanulás, a lényeglátás, a jegyzetelési technika, a következtetés mindegyik tantárgyban!

Az *l/7. kérdés* kézikönyvtáraink egyik nagy hiányosságára hívta fel a figyelmet: a válszadó iskolákban (feltehetően az iskolák többségében) nincs menetrend, pedig a hét-köznapok (és a vállalkozók!) világában fontos lenne eligazodni ebben az adattárban is. Használatát pedig elsősorban az iskolában kellene megtanulni!

Az *l/8. feladat* az ún. megcsavart referenz-kérdések kategóriájába tartozik: egy köznévvé vált fogalom eredetét kellett relációba hozni egy neves személyiség életrajzi adataival. A gyerekekben általában föl sem merül, hogy a röntgengépet valakiről elnevezték, s a többnyire jó választ éppen ezért nagyon kevesen (főleg a hatodikosok) indokolták az évszámokkal. Pedig ezt is az iskolában kellene megtanulni: válaszom igazát megfelelő és hiteles adatokkal bizonyítom!

Az *l/9. kérdéscsoportban* ismét a kézikönyvek keresési stratégiájára bukkanhatunk, de itt – az *l/1. kérdéssel* szemben – megadott problémához kellett megtalálni a legadekvátabb kézikönyvet, hasonlóan a *ll/2. kérdéscsoport*hoz. Mindkét esetben a *felsorolt* kézikönyvekből kellett kiválasztani a legmegfelelőbbet. Ez nem okozott igazán nehézséget, különösen, hogy a *ll/2. kérdésnél* szinte „szájbarágós” című kézikönyvek szerepeltek, s még átfedés, beugratás sem volt köztük. Mégis találtunk tipikus hibákat: a *Ki kicsoda?* gyűjtőkörével éppúgy nincsenek tisztában (*Coopert, Galileit, Bartók Bélát* is beletartozónak érzik), mint a *Képes gazdasági és politikai világtalálsszal* (*Mark Twain* eredeti nevével), a spanyol Győzhetetlen Armada hadműveletét és a „Kolumbusz tojása” mondatát is ebből óhajtnák kikeresni, ugyanakkor a világ legnagyobb olajtermelő országaihoz alkalmasabbnak találják az Új magyar lexikont, pedig ez nem is szerepelt a felsorolásban). Az már csak kuriózumnak tekinthető, hogy *Mark Twaint* néhányan az *Amerika őslakói* című könyvben igyekeztek megtalálni, a régi amerikai művészethez pedig a *Világirodalmi lexikonban* kerestek támpontot.

A *ll. feladatlapban* néhány kérdés a könyvtári állományra, a periodikákra, a szoros beütöndre és a raktári jelzetekre vonatkozott (*ll/1., 4., 5., 6., 7.*), ezek tehát a könyvtárban való tudatos tájékozódás fokmérőjének tekinthetők. A többitől már szó esett az *l. feladatlap* tárgyalása kapcsán. (Ezt a feladatsort összesen 27-en oldották meg.)

A *ll/1. feladatban* öt szépirodalmi és öt ismeretterjesztő könyv címe és szerzője szerepelt, kifejezetten olyanok, amelyeket a Kolumbusz-évforduló alkalmával a gyerekek többsége forgatott vagy egyébként is népszerűek. A két állományalkító tényező (szépirodalom, ismeretterjesztő) csak körülírással szerepelt a kérdésben, így a gyerekek csak saját tapasztalataikra és a cím – sokszor megtévesztő – információjára hagyatkozhattak. Az 5. osztályosok 50-60%-os találati aránya arra utal, hogy ezeket a könyveket csak részben ismerik, a többit találgatták. Tipikusnak mondható hiba, hogy *Erdődy: Küzdelem tengerekért* és *Gyapay: Ki mondta? Miért mondta?* című könyvét az ötödikesek fele a szépirodalomhoz tartozónak érzi, míg néhányan (4-2 fő) furcsa módon Az indián hercegöt és a Winnetou-t is az ismeretterjesztőhöz sorolják. Az mindenképpen elszomorító, hogy a legjobb „indiai” könyveket (pl. *Börharisnya*) is alig ismerik (50%). Az olvasottság fehér foltjait a nyolcadikosknál is fölfedezhetjük – bár szinte tökéletes válaszokat adtak erre a kérdésre – ők sem ismerik (70%-ban) *Beecher-Stowe: Tamás bátya kunyhója* című korzások jelentőségű művét, hiszen a hiteles, tényszerű könyvek közé sorolják.

Egy korábbi feladatlapomon (In: *Módszertani Közlemények*, 1989. 4. sz. 240-242 p.) még általánosságban igyekeztem fölismertetni a szépirodalmi és az ismeretterjesztő könyvek jellemző vonásait (aláhúzással a felsorolt jellemzők közül), tehát elméleti szinten vártam a választ. Most úgy éreztem, fontosabb, ha egy valószínűleg olvasóknál tudja megmondani a gyerek, milyen információk lehetőségekre vagy élményre számíthat. Így vi-

szont nagyon nehéz megfogalmazni az adott kérdést, mert a gyerekek könyvismerete a helyi könyvtártól és a tanár ajánlásaitól függően változik.

A II/4. kérdés a gyerekek periodika-ismeretére volt kíváncsi. Bizony, itt komoly hiányszágokra bukkantam, mind a témakörök, mind a periodicitás jelölésénél. Az ötödikesek 25%-ban, a nyolcadikosok 33%-ban „találták el” mindkét koordinátát. A 14 időszaki kiadvány közül a legtöbben természetesen a Délmagyarországot, a régió legolvasottabb napilapját jelölték a helyén, míg a Heti Világgazdaságot (mely címében jelzi a periódust is, a témát is) és a Fülest már csak 8-8 fő írta helyesen. A Kincskeresőnél és a Süninél csak 50-40%-os a találati arány. Tipikusnak mondható tévesztés, hogy a Tiszatájat többen természettudományos folyóiratnak vélték (nyilván a címe alapján), míg az Élet és Tudomány és az Élet és Irodalom témáját jól, periódusát rendszeresen rosszul írták.

Érthető – egyben szomorú – hogy a Históriat és a Rubicont alig 3-4 gyerek írta be valahová, többnyire a témájukat helyesen, a periódusukat nem megfelelően. Mindenképpen arra mutatnak ezek az adatok, hogy nagyon hiányos ismereteik vannak a gyerekeknek az időszaki kiadványokról, s a nyolcadikosok alig ismerik jobban a lapokat, mint az ötödikesek, pedig nekik már biztonságosabban el kellene igazodniuk ezen a téren is.

A szoros betűrend (II/5. feladat) a könyvtári segédeszközökben való keresés alfája és omegája, ezt tanulják a nyelvtanórákon is. Éppen ezért meglepő, mennyire bizonytalanok az ötödikesek a betűrendezésben. Csak 30%-uk (5 fő) adott hibátlan megoldást, pedig mindössze két nehézségi fok volt a felsorolt – és másutt is előforduló – tíz névnel (*Marjai I. – K. May; Rockenbauer P. – Rónaszegi M.*). A vezetéknevek aláhúzását kifejezetten kértük, ezzel is figyelmeztetve őket a külföldi nevek helyes besorolására, mégis több bizonytalanságot és figyelmetlenséget találunk a nyolcadikosok között is, pedig ők 60%-ban kifogástalanul oldották meg a feladatot. Cooper nevét pl. hárman is így húzták alá: *F. Cooper*, s ennek megfelelően hátrább sorolták a nevét. Az y betűrendi helyével többen nincsenek tisztában. Mindezek arra mutatnak, hogy a betűrendet nem lehet elégszer gyakoroltatni.

A II/6-7. kérdés a tudatos könyvtárhasználat fokmérője, a válaszok azonban éppen ennek ellenkezőjére utalnak. A 6. kérdésre a gyerekek egyharmada meg sem kísérelte a válaszadást, a többi ötödikes is semmitmondó válaszokat adott, pl. „megkérdezem, betűrendben, könyvtárban”. A nyolcadikosok megnyilatkozása valamivel tudatosabb, de ők is (60%) csak általában beszélnek a katalógusról, tehát nem valószínű, hogy használták is. A könyvek raktári jelzete (7. kérdés) még inkább a rejtélyek kategóriájába tartozik: az ötödikesek közül nyolcan kísérelték meg a meghatározást, így: „sorszám, a szerző autogramja, így könnyebb megtalálni a könyvet” stb. A nyolcadikosok egyharmada többekévesé szabatosan határozza meg, hogy valamilyen témakört és M betűs íróit jelent, a többi (8 fő) azonban meg sem próbálkozik. Nyilvánvalóan alig próbálta meg valamelyikük a könyvekre írt jelzetek feloldását. (Vagy talán nem is találhatók meg a jelzetek a könyveken?) Kísértetiesen hasonló arányokat találtam a 10 évvel ezelőtti, közel 500 fős minta katalógus-ismereti és -használati adatainál! A 25-30%-os tudatossági fok bizony ma sem adhat okot az optimizmusra!

Hogy némi vigasztalót is mondjak, megkaptam 31 gyerek (6-7. osztályosok) kitöltött feladatlapjait (II. sz.) Szabolcs-Szatmár megyéből. Ők képezik a kontroll-csoportot, hiszen ők 80-90%-ban helyesen oldották meg a feladatokat. Mint kiderült, az egyik csoport (Vásárosnamény) 5. osztályos kora óta könyvtári szakkörbe jár (heti egy órában), a másik csoport pedig (Nyíregyháza, Kossuth Lajos Gimnázium – 12 évesek) heti 2 órában kaptak ismereteket ebből a tárgykörből és vizsgára is készülnek, ketten közülük a Bod Péter könyvtárhasználati vetélkedőn az országos döntő első és második helyezését érték el. Tehát nem ördöngösség: megtanítható, megtanulható az önálló ismeretszerzés a tudatosság fokán is.

A tapasztalatok összegzése

1. a gyerekek sokkal könnyebben igazodnak el az alfabetikus rendszerű könyvekben, mint a többiben (pl. enciklopédia, menürendszer stb.)
2. a kézikönyv-típusokat és gyűjtési határaikat alig ismerik
3. a lényeglátás, következtetés, összehasonlítás (általában a jegyzetelés) nehezen megy
4. a könyvtári jelzetek, katalógusok szinte semmit nem mondanak nekik

5. a régióban közismert időszak kiadványokat alig ismerik.

Mindez arra mutat, hogy igen sok a fehér folt a gyerekek információs kultúrájában, de éppen ezért kell sürgősen megkezdenuk a méréseket. Tisztán kell látnunk, hol javítsunk a módszereken, hogy munkánk hatékonyabb legyen. A jól kódolható feladatlapokat pedig be kell építeni az alpműveltségi vizsgarendszerbe, hogy a XXI. század nemzedékének biztos fogódzói legyenek az informatikai kultúrához is.

Melléklet

I. Feladatok az önálló ismeretszerzéshez

1. Hogyan kezdted a keresést a következő könyvekben? Írd melléjük a megfelelő fogalmat! (tartalomjegyzékben, név- és tárgymutatóban, betűrendben az élőfej segítségével)

Helyesírás kézikönyvtár
Varga D.: Ég és Föld
Az emberi test
Magyar életrajzi lexikon
Uránia – állatvilág
Görög mitológia

10 pont

2. Magyarázd meg a kézikönyvek következő jeleit, rövidítéseit!

~ 1... 2... 3...
* Irod.
† fn.
→ biz.
< > vö.

10 pont

3. Melyik kézikönyvben találsz több adatot a csillagok keletkezéséről? Írd oda a kézikönyv típusát is! Jelöld a következőképpen:

x = kevés xx = sok 0 = semmi

Adat: Típus:

Új magyar lexikon
Matematikai kisenciklopédia
Természettudományi lexikon
Biológiai lexikon

8 pont

4. A Magyar életrajzi lexikon használatánál mire kell vigyáznod? A felsorolt személyek közül kit találsz meg ebben, kit nem és miért? (A 3. kötetet 1978-ban zárták le.)

Kittenberger Kálmán
Göncz Árpád
Szaddam Huszein.
Latinovits Zoltán
Marx Károly
Csengey Dénes
A. Schwarzenegger
Sinkovits Imre

16 pont

5. Keresd meg a következő fogalmak jelentését! Azt is írd oda, melyik könyvben találtad meg!

szakóca=
/forrás:
impresszum=
/forrás:
gótika=
/forrás:
varga=
/forrás:

9 pont

6. Mi a különbség és mi a hasonlóság a következő fogalmak jelentésében? A forrást is jelöld!
bazilika – katedrális =

/forrás:
 biográfia – bibliográfia – biológia: =
 /forrás:
 kandalló – kemence – kazán =
 /forrás:

7. Állapítsd meg a menetrendből, hogyan tudnál leggyorsabban eljutni vonattal Szegedről Debrecenbe?
 reggeli indulással:
 délutáni indulással:
 és vissza? 17 pont
8. Megröntgenezhették-e Kossuth Lajos idős korában? Válaszodat indokold az említett fogalom eredetével és a születési adatokkal! 10 pont
9. Melyik kézikönyvben kereshetnéd legbiztosabban? Válaszd ki a felsoroltakból! Vigyázz, van olyan, ahová kettőt is beírhatsz!
 Michelangelo
 J. F. Cooper
 Irak története
 W.A. Mozart
 Illyés Gyula
 a Föld legnagyobb olajtermelő országai
 Bartók Béla
 M. Gorbacsov
 J. Watt
 G. Galilei
Kézikönyvek: Nagy világtalasz, Magyar életrajzi lexikon, Magyar irodalmi lexikon, Természettudományi lexikon, Technika, Világirodalmi lexikon, Ki kicsoda?, Zenei lexikon, Művészeti lexikon, Világtörténelmi enciklopédia

Idő: kb. 60 perc 11 pont

Fiú – Lány

Max. pontszám: 94

Osztály:

Iskola:

II. Navigare necesse est...

Feladatok a könyvtári tájékozottsághoz

1. Csoportosítsd a következő könyveket aszerint, hogy hiteles, tényszerű adatokat vagy inkább érdekes cselekményt, képzelt szereplőket tartalmaznak-e!
 a.) *Erdődy J.*: Küzdelem a tengerekért
 b.) *Cooper, J. F.*: Bőrharsnya
 c.) *Beecher-Stowe, H.*: Tamás bátya kunyhója
 d.) *Vécsey Z.*: Dél-Amerika
 e.) *Gyapay G.*: Ki mondta? Miért mondta?
 f.) *Rónaszegi M.*: Az indián hercegnő
 g.) *May, K.*: Winnetou
 h.) *Marjai I.*: Nagy hajóskönyv
 i.) *Rockenbauer P.*: Amiről a térkép mesél
 j.) *Welskopf-Henrich, L.*: A Nagy Medve fiai 10 pont
2. Milyen forrásból keresnéd ki a következő adatokat? A megfelelő sorszámot írd a kérdés elé!
 Milyen ruhát viseltek az emberek Kolumbusz korában?
 Hol őshonos az oposzum nevű állat?
 Mark Twain amerikai írónak mi volt az eredeti neve?
 Milyen indián néptörzsek éltek a hódítás előtti Amerikában?
 Melyik a világ legbővizűbb folyója?
 Milyen betegség a skorbut?
 Milyen műemlékek maradtak meg a régi mexikói művészetből?
 Honnan származik a „Kolumbusz tojása” mondás?
Könyvek: 1. Egészségügyi ABC
 2. Világirodalmi lexikon
 3. *Domanovszky*: Korok ruhái

4. Uránia – állatvilág
5. *Kelemen*: Régi amerikai művészet
6. Képes politikai és gazdasági világtalasz
7. *Solc-Hojers*: Amerika őslakói
8. *Békés I.*: Napjaink szállóigéi

8 pont

3. Melyik kézikönyvben találsz több adatot a bolygók mozgásáról? Írd oda a kézikönyv típusát is!

x = kevés, xx = sok, 0 = semmi

Adat Típus

Új magyar lexikon
Csillagászati kisenciklopédia
Biológiai lexikon
A magyar nyelv értelmező kéziszótára

8 pont

4. Jelöld az alábbi táblázatban, hogy a felsorolt időszaki kiadványok (napilapok, folyóiratok) milyen időközönként jelennek meg és milyen témakörökben! Vigyázz, lesznek üres rovatok és lesz, amelyekbe kettőt is írhatsz!

Témakör	napi	heti	havi	kéthavi
politikai, vegyes szórakoztató				
irodalmi-művészeti				
természettudományos				
történelmi				

Időszaki kiadványok: Hétmérföldes, Galaktika, Kincskereső, Süni, Tiszatáj, Állatvilág, Dél-magyarország, Élet és Tudomány, Füles, Heti Világgazdaság, Délvilág, Rubicon, Élet és Irodalom, História.

14 pont

5. Milyen sorrendben (= szoros betűrend) találsz a katalógusban a következő neveket? Vigyázz, külföldieknél a keresztnév van elől!

James F. Cooper
Friedrich Gerstacker
Rónaszegi Miklós
Marjai Imre
Erdődy János
Rockenbauer Pál
Karl May
Vécsey Zoltán
Gyapay Gábor
Anna Jürgen
Húzd alá a vezetékneveket és írd melléjük a helyes sorszámot!

10 pont

6. Ha nem ismered egy könyvnek a szerzőjét, csak a címét, hol keresed meg a helyes adatot?

2 pont

7. Fejtsd meg, mit jelent egy könyv gerincén a következő jelzet:

910
M 80
Miért segít ez a könyv megtalálásában?

3 pont

8. Igaz vagy hamis? A következő állítások igazságtartalmát állapítsd meg, jelöld *i* és *h* betűkkel a kipontozott részen!

... A Helyesírási kéziszótárban megtalálom, mit jelent a 'szatócs' szó.
... A Magyar irodalmi lexikonban adatokat találok Mark Twainről.
... Az Uránia-állatvilágból megtudhatom, hol él az alligátor.
... A Zenei lexikonban a tartalomjegyzéknél kezdem a keresést.
... A Világtörténelmi kisenciklopédiában adatokat találok Mexikó történetéről.
... A Zenei lexikonban utánanézhetek, milyen műveket írt Gershwin.
... Az Idegen szavak szótárából megtudhatom, mit jelent a 'pampa' szó.
... A Magyar életrajzi lexikonból megismerhetem Gőncz Árpád életrajzát.
... A Nagy Világtalaszból megkereshetem a spanyol Győzhetetlen Armada hadműveleteit.
... Az Uránia-növényvilág köteteiben a tárgymutató szerint kezdem a keresést.

10 pont

Idő: 30 perc Max. pontszám: 65